

Universitatea Tehnică a Moldovei

Infracțiunea - instituție fundamentală a dreptului penal

Student:

Pentelei Irina

Coordonator:

**Munteanu Rita
doctor în drept,
conferențiar universitar**

Chișinău, 2023

ADNOTARE

la teza de licență elaborată de studenta Pentelei Irina, grupa 185, UTM, 2023

Tema tezei de licență: *Infracțiunea- instituție fundamentală a dreptului penal*

Cuvinte cheie: infracțiune, faptă ilegală, prejudiciu, obiect al infracțiunii, principiile dreptului penal, răspundere penală.

Scopul lucrării Scopul cercetării tezei este o analiză cuprinzătoare a problemelor de stabilire a esenței și conținutului infracțiunii și reflectarea adecvată a acestora în forma conceptuală.

În realizarea scopului sau propus următoarele obiective:

1) analiza istorică și juridică a dezvoltării ideilor despre fapta penală în cadrul sistemului juridic național rusesc;

2) studierea în baza materialului științific și istoric a conceptelor de comportament criminal propuse în lucrările criminologilor autohtoni;

3) studiul comparativ al abordărilor privind determinarea esenței și conținutului conceptului de infracțiune la etapa actuală de dezvoltare a teoriei juridice penale;

4) analiza juridică detaliată a conceptului legislativ de faptă penală;

5) examinarea instituției principiilor dreptului penal, a metodologiei și criteriilor de clasificare a infracțiunilor, a temeiurilor răspunderii penale în raport cu conținutul noțiunii de comportament infracțional;

6) elaborarea de propuneri fundamentate științific pentru îmbunătățirea legislației penale, al căror obiect de reglementare este corelat cu obiectul lucrării.

Metodologia cercetării. Pentru o mai bună înțelegere a materialului cercetat au fost aplicate un șir de metode de cercetare, cum ar fi: analiza, sinteza inducția și deducția, metoda istorică, statistică metoda normativă, logică etc.

Concluzii. Perspectivele pentru studiul fenomenului și conceptului de infracțiune ar trebui să fie legate de îmbunătățirea în continuare a abordării formale-materiale cuprinzătoare, concentrându-se pe studiul caracteristicilor sociale ale infracțiunii penale.

În practica de aplicare a legii, întrebările legate de conținutul infracțiunii rămân adesea în afara domeniului de aplicare a analizei detaliate. Caracterul abstract al temeiurilor propuse pentru evaluarea pericolului public, lipsa reglementării legislative a acestui subiect, slaba adaptare a evoluțiilor științifice privind problematica comportamentului socialmente periculos la necesitățile cotidiene ale investigațiilor preliminare și ale procedurilor judiciare în cauzele penale determină semnificația aplicată a studiilor privind latura socială a comportamentului infracțional.

În practică, prevederea privind interrelația și cauzalitatea directă a proprietății ilicitului penal prin pericolul social al tipului de comportament este extrapolată într-o relație inversă: calificarea formală a infracțiunii este considerată a fi un motiv suficient pentru tragerea la răspundere penală a unei persoane, cu excepția celor mai evidente cazuri de insignifianță a faptei.

ANNOTATION

to the thesis prepared by **Pentelei Irina, group 185, TUM, 2023**

The topic of the bachelor's thesis: Crime - fundamental institution of criminal law

Key words: crime, illegal act, damage, object of crime, principles of criminal law, criminal liability.

Aim of the thesis The aim of the thesis research is a comprehensive analysis of the problems of establishing the essence and content of the crime and their adequate reflection in the conceptual form.

In achieving the purpose or proposed the following **objectives:**

1) historical and legal analysis of the development of ideas about the criminal offence in the Russian national legal system;

2) to study on the basis of scientific and historical material the concepts of criminal behavior proposed in the works of native criminologists;

3) comparative study of approaches to determining the essence and content of the concept of crime at the current stage of development of criminal legal theory;

4) detailed legal analysis of the legislative concept of criminal offence;

5) examination of the institution of the principles of criminal law, the methodology and criteria for classifying offences, the grounds for criminal liability in relation to the content of the concept of criminal conduct;

6) to draw up scientifically based proposals for the improvement of criminal legislation, the subject matter of which is related to the subject matter of the work.

Research methodology. For a better understanding of the researched material, a number of research methods were applied, such as: analysis, synthesis, induction and deduction, historical method, statistical method, normative method, logic, etc.

Conclusions. Prospects for the study of the phenomenon and concept of crime should be connected with further improvement of the comprehensive formal-material approach, focusing on the study of the social characteristics of criminal offense.

In law enforcement practice, questions related to the content of the crime often remain outside the scope of detailed analysis. The abstract nature of the proposed topics for the assessment of public danger, the lack of legislative regulation of this topic, the poor adaptation of scientific developments on the issue of socially dangerous behaviour to the everyday needs of preliminary investigations and judicial proceedings in criminal cases determine the applied significance of studies on the social side of criminal behaviour.

INTRODUCERE

Importanța temei cercetate. Relevanța temei de cercetare a tezei de licență constă în faptul că una dintre direcțiile conceptuale de reformare a sistemului juridic penal din Republica Moldova este îmbunătățirea aspectelor de fond și tehnico-juridice ale legislației penale. Analiza și înțelegerea perspectivelor acestui proces predetermină importanța rezultatelor studiului categoriilor juridice privat-științifice, locul lor în sistemul de concepte juridice sectoriale și generale conexe, studiul conținutului și structurii elementelor, proiectarea terminologică, aspectele aplicate ale implementării prevederilor teoretice și normative.

Subiectul tezei este categoria de bază a dreptului penal - conceptul de infracțiune. Baza de conținut a comportamentului infracțional este activitatea antisocială, înțeleasă prin prisma pericolului inerent pe care îl reprezintă pentru obiectele de valoare și, prin urmare, plasată sub protecția legii penale. Semnificația socială a acestei probleme rămâne pe cât de neschimbată din punct de vedere istoric, pe atât de inepuizabilă din punct de vedere epistemologic.

Dezvoltarea dinamică a legislației sectoriale legate de dreptul penal, în primul rând constituțional, civil și administrativ, formează noi cunoștințe despre obiectul de studiu al nivelului juridic general al teoriei infracțiunii, al cărui element cel mai important este doctrina infracțiunii.

Un factor important care a determinat relevanța subiectului tezei a fost intrarea în vigoare a Codului penal al Republicii Moldova în anul 2002. În ceea ce privește conceptul de faptă penală (și, mai general, doctrina infracțiunii), acest act a marcat rezultatul unei lungi perioade de dezvoltare științifică și juridică, întruchipând în formă normativă patruzeci de ani de material teoretic și practic predat în centrul unei noi ideologii sociale și umaniste.

Gradul de studierea temei în literatura de specialitate. Teza de licență a fost elaborată având la bază:

- cadrul normativ adoptat în mai multe state, precum Republica Moldova, România, Federația Rusă, Franța, Belgia, Lituania, etc.;

- teoria penală din mai multe state, în particular s-a apelat la opiniile autorilor din Republica Moldova (A. Barbăneagră, A. Borodac, I. Macari, T. Carpov, S. Brînză, X. Ulianoschi, Gh. Ulianoschi, V. Stati, D. Popescu, M. Grama); România (L. Barac, M. Basarab, A. Boroii, V. Dongoroz, G. Antoniu,); Federația Rusă (Т. А. Лесниевски-Костарева, Г. Цепляева, А. А. Мамедов, В. С. Комиссаров) etc.

Scopul și obiectivele tezei. Scopul cercetării tezei este o analiză cuprinzătoare a problemelor de stabilire a esenței și conținutului infracțiunii și reflectarea adecvată a acestora în forma conceptuală.

Obiectivele principale ale studiului:

- 1) analiza istorică și juridică a dezvoltării ideilor despre fapta penală în cadrul sistemului juridic național;
- 2) studierea în baza materialului științific și istoric a conceptelor de comportament criminal propuse în lucrările criminologilor autohtoni;
- 3) studiul comparativ al abordărilor privind determinarea esenței și conținutului conceptului de infracțiune la etapa actuală de dezvoltare a teoriei juridice penale;
- 4) analiza juridică detaliată a conceptului legislativ de faptă penală;
- 5) examinarea instituției principiilor dreptului penal, a metodologiei și criteriilor de clasificare a infracțiunilor, a temeiurilor răspunderii penale în raport cu conținutul noțiunii de comportament infracțional;
- 6) elaborarea de propuneri fundamentate științific pentru îmbunătățirea legislației penale, al căror obiect de reglementare este corelat cu obiectul lucrării.

Metodologia cercetării. Pentru o mai bună înțelegere a materialului cercetat au fost aplicate un șir de metode de cercetare, cum ar fi: analiza, sinteza inducția și deducția, metoda istorică, statistică metoda normativă, logică etc.

Structura compartimentelor tezei. Teza a fost structurată în introducere, trei capitole, finisate cu concluzii generale și recomandări, finalizându-se cu sursele bibliografice.

BIBLIOGRAFIE:

Acte normativ-juridice

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948. https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/rum.pdf.
2. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene din 2010. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 30.3.2010, C 83/389. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:ro:PDF>.
3. Constituția Nr. 1 din 29.07.1994 Constituția Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 78 din 9-03-2016 art. 140.
4. Cod Nr. 985 din 18-04-2002. Codul penal al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 72-74 art. 195.
5. Cod Nr. 1107 din 06-06-2002 Codul Civil al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 66-75 art. din 01-03-2019 art. 132.
6. Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19 iulie 2018. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 309-320 din 17-08-2018 art. 466.
7. Codul penal al României. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/193086>.
8. Código Penal d'España. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1995-25444>.
9. Criminal Code of Armenia. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil: <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=1349&lang=rus>.
10. Criminal Code of Belgium. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6365/file/Belgium_CC_1867_am2016_fr.pdf.
11. Criminal Code of Latvia. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/4795/file/Latvia_CC_am2013_en.pdf.
12. Criminal Code of Lithuania. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil: <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAD/TAIS.111555/format/>
13. Criminal Code of Luxembourg. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6406/file/Luxembourg_Criminal_Code_am2016_fr.pdf.
14. Criminal Code of Sweden. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil:

15. http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6444/file/Sweden_CC_1962,am2015_sw.pdf.
16. Уголовный кодекс Российской Федерации. В: Собрание законодательства Российской Федерации, 1996, №25.
17. Criminal Code of Tadjikistan. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil: <http://www.legislationline.org/download/action/download/id/1707/file/207b8150765af2c85ad6f5bb8a44..>
18. Criminal Code of Ukraine. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/ed20171218>.
19. Le Code pénal français. On-line. (accesat: 7.02.2023). Disponibil: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT 0000060 70719>.

Cărți și monografii

20. ANTONIU, G. ș.a. Explicații preliminare ale noului Cod penal: (Articolele 1-52). Vol.1. București: Universul Juridic, 2010. 550 p. ISBN 978-973-127-375-4
21. ANTONIU, G. The attempt, Societatea Tempus Publisinh House, Bucharest, 1995;
22. BARBĂNEAGRĂ A. ș.a. Codul Penal comentat și adnotat, Chișinău: Cartier, 2005, 656 p.
23. BARBĂNEAGRĂ, A., ș.a., Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu, Centrul de Drept al Avocaților, Chișinău: 2003, p. 55
24. BASARAB, M. Drept penal. Partea generală, vol. I, București: Lumina Lex, 1997, p. 143
25. BASARAB, M. Penal Law. General part, vol. I și II, Lumina Lex Publishing House, Bucharest: 2001, 377 p.
26. BORODAC A. ș.a. Drept penal. Partea generală. – Chișinău: „Știința”, 1994, 368 p
27. BORODAC A. ș.a. Manual de drept penal: Partea generală, Chișinău, 2005, 516 p.
28. BOTNARU, S., ȘAVGA, A., GRAMA, M. Drept penal. Partea generală. Chișinău: Cartier, 2005, 624 p. ISBN: 9975-79-329-0
29. BRÂNZĂ S. ș.a. Drept penal. Partea specială. Volumul II, Chișinău: Cartier, 2005, 804 p.
30. BRÎNZA, S., STATI, V. Drept penal. Partea specială. Chișinău: CEP USM, 2021, 370 p. ISBN: 978-9975-158-47-3
31. BULAI C., FILIPAȘ A., MITRACHE C.. Drept penal român. București: Press Mihaela, 1997, 344 p.
32. BULAI, C. Manual de drept penal. Partea generală. București: ALL, 1997, p. 149.
33. CÂRNAȚ, T., Drept Constituțional, Ediția a II-a, Chișinău: 2010, p.268
34. COMARNIȚCAIA, E. Bazele calificării juridice a comportamentului ilicit. Chișinău: Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată, 2013, 180 p.

35. COSTACHI, Gh. *Spre o stabilitate democratică și de drept*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2007, 212 p.
36. DELEANU, I. *Drept constituțional și instituții politice: tratat*, vol. 1, Editura Europa Nova, București, 1996, p. 103.
37. DOBRINOIU, V., ș.a., *Drept penal. Partea generală*, Europa Nova, București, 1999, p. 117.
38. DOLEA I. ș.a. *Drept procesual penal Ediția I*, Ed. Cartier 2005, 960 p.
39. DONGOROZ V. și colaboratorii. *Explicații teoretice ale Codului penal român, volumul I, Partea generală*. Editura Academiei, 1969, p. 9, citat de Bulai C., op. cit., p. 120.
40. DONGOROZ, V. *Drept penal, Reeditarea ediției din 1939*, Editura Societății Tempus și Asociația Româna de Științe Penale, București: 2000;
41. GHEORGHE, I. *Drept penal. Partea generală*. Galați: 2010, 244 p. ISBN: 978-606-8008-91-2
42. GOMEZ, R., C. ș.a. *Nociones fundamentales de derecho penal: Parte Generală*. Madrid: Tecnos, 2015. 488 p. ISBN 978-84-309-6636-3.
43. HOTCA, M. *Câteva considerații privind cauzele care exclud infracțiunea, cu specială privire asupra cauzelor justificative și de neimputabilitate*. On-line. (Accesat: 13.04.2023) Disponibil: <http://htcp.eu/cateva-consideratii-privind-cauzele-care-excludinfracțiunea/>.
44. MACARI I. *Dreptul penal al Republicii Moldova; Partea generală*, Chișinău: 2002, CEUSM, 398 p.
45. MITRACHE C., MITRACHE CR. *Drept penal român. Partea generală. Ediția a IX-a revăzută și adăugită*. Editura Universul Juridic, București: 2012, p. 80.
46. MITRACHE, C. *Drept penal român. Partea generală*, Universul Juridic, București: 2011.
47. NEGRU, B., NEGRU, A. *Teoria generală a dreptului și statului*, Chișinău: 2006, p.272.
48. OANCEA I. *Tratat de Drept penal. Partea generală*. București: All, 1995, p. 163
49. PIN, X. *Droit penal general 2017*. Paris: Dalloz, 2016. 532 p. ISBN 978-2-247-16152-2
50. POPA, N. *Teoria generală a dreptului*. București: Actami, 1996, p. 100.
51. POPESCU, S. *Teoria generală a dreptului*, București: Lumina Lex, 2000, p.32.
52. ZOLYNEAK, M. *Drept penal*. Iași: Editura Fundației „Chemarea”, 1993, p. 238.
53. SZABÓ, I. *Les fondements de la théorie du droit*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1973, p. 114.
54. TRAIAN, D. *Drept Penal, Partea generală, vol. I*, Editura Lumina Lex, București, 2004;
55. UDROIU, M. *Drept penal. Partea generală. Partea specială*, Editura C.H.Beck, București: 2011
56. ULIANOVSKI, X. *Manual de drept penal militar*. Chișinău : ULIM, 2015, 446 p. ISBN: 978-9975-124-71-3
57. UNGUREANU A. *Drept penal român. Partea generală*. București: Lumina Lex, 1995, 233 p.

58. VRABIE G., POPESCU S. Teoria generală a dreptului. Iași: Ștefan Procopiu, 1993. 197 p.
59. БОННЕР А.Т. Принцип законности в советском гражданском процессе. М., 2008, 355 p.
60. КОВАЛЕВ, М. И. Понятие и признаки преступления и их значение для квалификации. Свердловск: 2017. 544 p.
61. Теория государства и права: Курс лекций / Под ред. Н.А. Катаева, В.В. Лазарева. Уфа: 1994, 389 p.

Lucrări ale conferințelor de specialitate

62. DICUSARĂ, I. Subiectul infracțiunii cu elementele de extranietate. În: "Sesiunea națională cu participare internațională de comunicări științifice studențești", 26, Chișinău, Moldova, 1 februarie - 1 martie 2022.

Articole din reviste științifice

63. COSTACHE, G., CARP, S. Legile și cetățeanul – repere fundamentale ale statului de drept. În: Jurnalul Juridic Național, 2019, nr. 4(38), pp. 4-8. ISSN 2345-1130.
64. FURTUNĂ, V. Unele aspecte privind noțiunea de infracțiune și trăsăturile ei. În: St u d i a U n i v e r s i t a t i s M o l d a v i a e , 2017, nr.8(108) Seria "Științe sociale" ISSN 1814-3199, ISSN online 2345-1017, pp.276-280
65. GLAVAN, B. Răspunderea penală, noțiunea și limitele de realizare conform legislației Republicii Moldova. În: Științe juridice// Legal Sciences, nr. 12/ 2020, ISSN 1857-0976.
66. SIMIONESCU, E. Fazele infracțiunii intenționate. În: Analele Universității "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu, Seria Științe Juridice, Nr. 4/2012, pp. 71-81.
67. ЧИРКИН, В.Е. Верховенство права: современные варианты терминологии // Журнал российского права. 2015. № 12. С. 10

Pagini WEB:

68. Nivelul infracționalității în anul 2022. Online. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/nivelul-infractionalitatii-in-anul-2022-9478_60321.html. [accesat: 12.03.2023].
69. Numărul de infracțiuni înregistrate în 2022, mai mic decât în anul 2021. Online. Disponibil: <https://www.bizlaw.md/numarul-de-infracțiuni-inregistrate-in-2022-mai-mic-decat-in-anul-2021>. [accesat: 24.03.2023].